

„ZABAWY PLASTYCZNE” – PROGRAM KÓŁKA PLASTYCZNEGO DLA KLAS MŁODSZYCH

„Sztuka dziecka wciąż na nowo się tworzy i nie przestanie być sztuką żywą i twórczą tak długo, jak długo będą istniały dzieci lubiące i umiejące po swojemu, a pięknie rysować i malować”.

S. Szuman, S. Zagała-„Malujemy”
Nasza Księgarnia, Warszawa 1961

Opracowała mgr Renata Mirosławska
nauczyciel kształcenia zintegrowanego

Charakterystyka programu

Program zajęć plastycznych został napisany z myślą o uczniach pierwszego etapu nuczania, którzy wykazują zainteresowania tą dziedziną aktywności, czerpią zadowolenie z faktu tworzenia prac plastycznych oraz wykazują chęć uczestnictwa w dodatkowych zajęciach.

Założeniem programu jest oparcie zajęć na aktywności dziecka w tworzeniu własnej wiedzy oraz na jego naturalnej ciekawości i eksperymentowaniu z różnymi materiałami plastycznymi.

Program zakłada dostarczenie uczniom pewnej, określonej wiedzy na temat zasad komponowania prac plastycznych, możliwości wyrazu niektórych środków, ale umożliwia też indywidualny, spontaniczny proces tworzenia.

Dostosowany jest do wieku uczestników (7-10 lat), dla grup około 15-20 osobowych, które spotykają się dwa razy w miesiącu na ok. 90 minuta

Szczegółowe cele i zadania

- stymulowanie ogólnego rozwoju dziecka
- usprawnianie manualne
- pogłębianie, usprawnianie percepcji wzrokowej „oko-ręka-mózg”
- rozwijanie aktywności indywidualnej
- ćwiczenie kreatywnego myślenia
- rozwijanie zainteresowań
- rozbudzanie ekspresji twórczej ucznia
- wyrabianie umiejętności wyrażania swoich myśli i uczuć w formie prac plastycznych
- rozwijanie umiejętności dostrzegania piękna w wytworach kultury i czerpania przyjemności z bezpośredniego kontaktu z dziełami sztuki

Formy realizacji

Ćwiczenia i zabawy plastyczne, grupowe i indywidualne, uwzględniające kreatywność, indywidualizm i swobodę wypowiedzi w twórczości plastycznej dziecka oraz różnorodność rozwiązań plastycznych.

Założone osiągnięcia uczniów

- aktywne uczestnictwo w zajęciach
- poszukiwanie różnorodnych rozwiązań plastycznych
- wzbogacanie własnego warsztatu plastycznego
- kreatywność i ekspresja twórcza uczniów

Procedury osiągania celów

- stwarzanie uczniom warunków do indywidualnego rozwoju i grupowego działania
- stymulowanie działań rozwijających manualnie i umysłowo
- organizowanie zajęć sprzyjających kreatywności uczniów

Szczegółowe treści nauczania i przebiegu zajęć

Temat zajęć	Zakres treści	Umiejętności ucznia	Sposoby realizacji i techniki plastyczne
Ważne kolory	Trzy kolory podstawowe: żółty, czerwony, niebieski; barwy pochodne, barwy ciepłe i zimne, barwy czyste i złamane	Zna barwy podstawowe, ciepłe i zimne, umie tworzyć barwy pochodne i złamane	Ćwiczenia malarskie, przybory: kredki, farby akwarelowe, folie przezroczyste (żółta, czerwona, niebieska), pędzle, karton
Zmocz i zgnieć - scena z ulubionej bajki	Malowanie na mokrym kartonie akwarelami jako przykład malowania laserunkowego-przezroczystego, wprowadzenie linii konturowej, wprowadzenie pojęć pejzaż, krajobraz	Umie wyjaśnić różnice między technikami akwarelowymi a temperą, umie zastosować laserunek w przedstawianiu planów, umiejętnie korzysta z linii konturowej, zna pojęcia	Ćwiczenia malarskie, przybory: farby akwarelowe, miękkie pędzle, cienki pisak czarny
Farby z pastą- portret mamy lub bukiet kwiatów	Wprowadzenie pojęć: paleta, barwa kryjąca, portret, zapoznanie z techniką mieszaną	Potrafi przygotować paletę i materiały malarskie, zna pojęcia, ćwiczy umiejętności wykonując prace plastyczne	Ćwiczenia malarskie, przybory: farby akwarelowe, pasta do zębów biała, pędzle szczeciniak i, cienka tektura, kartony
Kleksy- stworki- prehistoryczne dinozaury lub goście z odległych galaktyk	Zapoznanie z techniką wykonywania pracy plastycznej polegającej na nanoszeniu kilku	Umie przygotować materiały do wykonania pracy plastycznej, wykonuje pracę z wyobraźni	Ćwiczenia malarskie, przybory: farby plakatowe lub akwarelowe, blok techniczny, pędzle

	<p>kropki kolorowej plakatówki i rozdmuchiwanie jej we wszystkie strony, domalowywanie brakujących szczegółów</p>		<p>cienkie i grube, kolorowe flamastry</p>
<p>Odbijanki symetryczne - kolorowe owady lub fantastyczne kwiaty</p>	<p>Omówienie techniki pracy z wprowadzeniem pojęcia symetrii</p>	<p>Zna pojęcie symetrii, wykonuje pracę plastyczną, symetryczną z wyobraźni</p>	<p>Ćwiczenia malarskie, przybory: blok techniczny, farby plakatowe, twardy pędzel szczeciniak i patyk</p>
<p>Białe sylwetki- ulubiony zwierzak lub maskotka</p>	<p>Omówienie techniki wykonania pracy plastycznej, zapoznanie z szablonem</p>	<p>Umie wykorzystać szablon do wykonania pracy plastycznej</p>	<p>Ćwiczenia malarskie, przybory: blok techniczny, ołówek, cienie i kredki do makijażu, nożyczki</p>
<p>Malowanie tamponami z zastosowaniem szablonu- ornament kwiatowy, geometryczny itp.</p>	<p>Objaśnienie wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie nowych pojęć: tepowanie, ornament</p>	<p>Umie zaprojektować i wykonać prosty szablon, zna wprowadzone pojęcia, wykonuje ornament</p>	<p>Oglądanie reprodukcji, ćwiczenie malarskie, przybory: blok techniczny, flamastry, wata, farby akwarelowe lub plakatowe, spinacze biurowe</p>
<p>Ruchome postacie- krótki film animacyjny</p>	<p>Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia animacji</p>	<p>Umie wykonać pracę plastyczną wywołującą pozorny ruch postaci, zna pojęcie animacji</p>	<p>Pokaz bajki animowanej, ćwiczenie malarskie, przybory: papier rysunkowy, flamastry, ołówek,</p>

			nożyczki, przybory geometryczne, płytki szklane
Odbijanki – kompozycje z liści	Zapoznanie z techniką wykonania pracy plastycznej	Wykonuje kompozycję z zastosowaniem różnego rodzaju liści drzew	Ćwiczenie malarskie, przybory: kredki bambino, karton rysunkowy
Niewidzialny rysunek – zimowy świat zabaw	Omówienie techniki wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie nowych pojęć: natężenie koloru, walor jasny, ciemny	Zna pojęcia, wykonuje pracę plastyczną z wyobraźni	Ćwiczenie malarskie, przybory: blok techniczny, biała świeca, kredki świecowe, duży miękki pędzel, farby akwarelowe
Kredkami i farbą - noc	Zapoznanie z techniką wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie nowego pojęcia kontrast	Zna pojęcie, umie zastosować środki wyrazu artystycznego w pracy plastycznej z wyobraźni	Ćwiczenie malarskie, przybory: blok techniczny, kredki świecowe, duży miękki pędzel, farby akwarelowe
Wydrapywanka – kosmonauta odkrywający nową planetę lub kosmiczne wyprawy	Omówienie techniki wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: sgraffito (wyskrobać)	Wykonuje pracę plastyczną z wyobraźni, zna pojęcie	Ćwiczenie malarskie, przybory: blok techniczny, farby akwarelowe, świeca, czarny tusz kreślarski, duży miękki pędzel, zaostriżony patyczek
Wycinanka witrażowa – kompozycja okolicznościowa	Omówienie techniki wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: witraż	Zna pojęcie, wykonuje pracę plastyczną na dowolnie wybranym temacie	Ćwiczenie manualne, przybory: ciemny karton techniczny, przybory geometryczne,

			nożyczki do paznokci, klej, cienka bibułka
Witraż – układanka – zimowy pejzaż	Omówienie techniki wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: komponowanie	Potrafi samodzielnie skomponować obraz z przezroczystych kawałków tkanin, koronek i nitek	Ćwiczenia manualne, przybory: przezroczysta folia, ścinki cienkich tkanin ozdobna pasmanteria, nożyczki klej wikol
Farby z rozków- ulubione zwierzęta lub dekoracja świątecznego mazurka	Zapoznanie z techniką wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: klajster, pigmenty	Potrafi przygotować farby i wykonać samodzielnie pracę plastyczną, zna pojęcia	Ćwiczenia plastyczne, przybory: kreda w proszku, farby – pigmenty, mąka, foliowe torebki, nożyczki, tektura, płynny klej, pędzel szczeciniak
Jesienne obrazki – kompozycje kwiatowe lub fantastyczne ludziki, zwierzęta	Zapoznanie z techniką wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: kompozycja	Zna rodzaje kompozycji, wykonuje pracę plastyczną na dowolnie wybrany temat	Ćwiczenia manualne, przybory; suszone liście, płatki kwiatów, igły sosny, kasztany, żołądźce, zapałki, zastrzony patyczek, blok techniczny, klej
Naklejanka - krajobraz	Omówienie techniki wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: kolaż	Zna pojęcie, umie zastosować kolaż w pracy plastycznej z wyobraźni	Ćwiczenie plastyczne, przybory: ścinki tkanin, taśmy pasmanteryjne i inne niepotrzebne drobiazgi, cienka tektura, nożyczki i

			klej
„Rysowanie” nitką – w głębinach oceanu lub mieszkańcy łąki	Omówienie sposobu wykonania pracy plastycznej, zapoznanie z pojęciem: wypełnianie po formie	Potrafi wypełniać nitką powierzchnię obrazka, zgodnie z kształtem narysowanego przedmiotu	Ćwiczenie manualne, przybory: kolorowe włóczki, koraliki, tektura, ołówki, klej, płaski pędzel szczeciniak
Wysypywani i układanki	Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: podłoże	Umie samodzielnie wykonać pracę plastyczną poznana technika, zna pojęcie	Ćwiczenie manualne, materiały: tektura, klej wikol, różnokolorowe drobne nasiona, pestki, kasze, plastelina, patyczek
Mozaika ze skorupek	Omówienie sposobu wykonania pracy plastycznej, wprowadzenie pojęcia: mozaika	Zna pojęcie mozaiki, wykonuje pracę plastyczną poznana technika	Ćwiczenie manualne, przybory: jasne i ciemne skorupki jajek, brązowa plakatówka, duży i mały pędzel, pęseta, papier, ołówki
Pieczętki z ziemniaków – kompozycje rytmiczne	Zapoznanie z pojęciem kompozycji rytmicznej, omówienie sposobu wykonania pracy plastycznej	Wie, co to jest kompozycja rytmiczna, umie zrobić stempelki i za pomocą nich wykonać pracę plastyczną	Ćwiczenia malarskie, przybory: ziemniaki, nóż foremki do wycinania ciastek, farby plakatowe, pędzel szczeciniak, papier rysunkowy
Stemple z plasteliny – monogram, ekslibris	Zapoznanie z wykonaniem pracy plastycznej, wprowadzenie	Zna i rozumie pojęcia, umie wykonać stempel z plasteliny	Ćwiczenie manualne, przybory: nakrętka słoika, plastelina,

	pojęcia: monogram, ekslibris		gruba folia, farby plakatowe, cienki pędzel, papier rysunkowy
Różany bukiet z liści klonu	Omówienie sposobu wykonania pracy, utrwalanie pojęcia: kompozycja	Umie wykonać bukiet, zna pojęcie: kompozycja i jej rodzaje	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: świeże liście klonu, cienki drucik, krepina, wstążki, jarzębina i inne suszone ziola
Ozdoby choinkowe papieru – gwiazdki, koszyczki itp.	Tradycyjne ozdoby świąteczne – omówienie propozycji wykonania ozdób choinkowych	Samodzielnie wykonuje zaprezentowane ozdoby choinkowe oraz własne pomysły	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: kolorowy papier, folia aluminiowa, kolorowe kartony techniczne, brokat, klej, nożyczki i inne
Kartki okolicznościowe na różne okazje (Dzień Mamy Dzień Taty, Święta Bożego Narodzenia itp.)	Omówienie różnych technik wykonania kartek	Umie samodzielnie wykonać kartkę okolicznościową wybraną techniką	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: kolorowy papier, bibuła, skrawki materiałów, koronek, tasiemki pasmanteryjne, brokat, farby, pisaki, koraliki, cekiny, klej, nożyczki itp.
Wielkanocna pisanka opoczyńska	Omówienie sposobu tworzenia pisanki w regionie opoczyńskim	Zna tradycje ludowe, przygotowuje narzędzie do pisania na skorupce jajka, samodzielnie	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: wosk pszczeli, narzędzie do pisania, świeczka, ugotowane jajka,

		wykonuje pisanki	papierowe ręczniki, barwniki do tkanin, ocet
Wycinanka opoczyńska	Zapoznanie z tradycyjnymi wzorami, omówienie sposobów wykonania	Samodzielnie wykonuje wycinankę tworząc wzór własny lub naśladując ludowy	Pokaz, ćwiczenie manualne, przybory: cienki papier kolorowy, ostre nożyczki, klej, karton techniczny
Bibułkowe kwiaty – tworzenie kompozycji	Zapoznanie się ze wzorami tworzenia kwiatów z bibułki	Samodzielnie wykonuje jeden lub kilka wzorów kwiatów, realizacja pomysłów własnych	Pokaz, ćwiczenie manualne, przybory: bibułka karbowana i cienka, drucik, mocne nici, nożyczki, kolorowe folie samoprzylepne
Naszyjnik dla mamy	Omówienie sposobu wykonania pracy	Samodzielnie wykonuje poszczególne elementy naszyjnika i wzbogaca własnymi pomysłami	Pokaz, ćwiczenie manualne, przybory: kolorowe czasopisma, patyczki do szaszłyków, koraliki ceramiczne lub drewniane, klej wikol, pędzel, gruba nitka i igła, nożyczki
Marzanna – wykonanie lalki naturalnych rozmiarów	Omówienie etapów pracy przy wykonywaniu lalki	Praca w grupie, uczniowie wykonują poszczególne części lalki	Pokaz, ćwiczenie manualne, przybory: stara odzież, resztki włóczki, siano lub słoma, nici, drut, listewki
Maskotka Milusia	Omówienie i	Samodzielnie	Pokaz, ćwiczenie

– wykonanie lalki z włóczki	zapoznanie ze sposobem wykonania maskotki	wykonuje zabawkę, wzbogacając własne pomysły	manualne, przybory: resztki kolorowej włóczki, cienkie druciki, małe koraliki lub guziczki, resztki taśmy pasmanteryjnej, wstążek, igła, nici, resztki tkanin, nożyczki
Materiały odpadowe – wykonanie klekotka	Omówienie sposobu wykonania zabawki, wprowadzenie pojęć: materiały odpadowe, recykling	Zna pojęcia, samodzielnie wykonuje zabawkę wykorzystując pomysły własne	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: puszki sznurek, kapsle, kolorowa taśma samoprzylepna, resztki włóczki, młotek, gwoździe, nożyczki, grube szydełko
Martwa natura z masy solnej - owoce	Zapoznanie i omówienie tematu, wprowadzenie i wyjaśnienie pojęcia: martwa natura	Zna pojęcie, samodzielnie realizuje pomysł na martwą naturę z masy solnej	Ćwiczenie manualne, materiały: masa solna, farby plakatowe, lakier bezbarwny
Płaskorzeźby z kolorowej masy solnej	Wprowadzenie pojęć: awers i rewers płaskorzeźby, omówienie sposobu wykonania pracy	Umie rozpoznać awers i rewers płaskorzeźby, potrafi samodzielnie wykonać płaskorzeźbę z kolorowej masy solnej	Pokaz, ćwiczenie manualne, przybory: kolorowa masa solna, narzędzia do opracowania powierzchni rzeźb, lakier, nożyk, nożyczki, wałek
Ziarenkowce	Wprowadzenie pojęć: walor, faktura, omówienie	Potrafi wykonać według własnego pomysłu pracę zróżnicowaną pod	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: butelka, piasek, kawałek

	sposobu wykonania stworka - ziarenkowca	względem koloru, waloru, faktury	drewna, plastelina, folia aluminiowa, pestki i ziarna
Balonowce	Wprowadzenie pojęć: kształty organiczne i kształty geometryczne, zapoznanie ze sposobem wykonania figury balonowej	Zna pojęcia, samodzielnie realizuje pomysł na figurę balonową	Ćwiczenie manualne, materiały: balony, butelka, nitka, nożyczki, kolorowe włóczki, ścinki futerka, klej, foliopisy, spinacz do bielizny
Rzeźby z masy papierowej – mój ulubieniec	Omówienie sposobu wykonania pracy, wprowadzenie pojęcia: szkielec	Potrafi uformować szkielec rzeźby i okleić go masą papierową nadając mu kształt ulubionego zwierzęcia	Ćwiczenie manualne, przybory: papier toaletowy, gazety, klej do tapet, kawałki sznurka, biała farba akrylowa, farby plakatowe, pędzel szczeciniak, lakier
Modelowanie z folii aluminiowej – egzotyczne ryby lub motyle	Omówienie sposobu wykonania pracy, wprowadzenie pojęć: ekspozycja, aranżacja,	Zna pojęcia, wykonuje pracę poznając technikę wzbogacając ją własnymi pomysłami	Ćwiczenia manualne, materiały: folia aluminiowa, przezroczysta taśma samoprzylepna, nożyczki, różnokolorowe foliopisy
Maski polichromowane – maska na szkolny bal karnawałowy	Zapoznanie z rodzajami masek: maski twarzowe, hełmowe, kapeluszowe, omówienie sposobu	Zna rodzaje masek, potrafi samodzielnie wykonać maskę karnawałową według własnego pomysłu	Pokaz, ćwiczenia manualne, przybory: piłka, folia aluminiowa, papierowa taśma samoprzylepna, biała farba

	wykonania pracy		emulsyjna, pędzle, farby plakatowe, lakier do włosów
Piaskowe obrazy – w cyrku	Zapoznanie z techniką wykonania pracy plastycznej	Potrafi samodzielnie wykonać pracę plastyczną poznaną techniką	Ćwiczenie malarskie, materiały: papier rysunkowy, klej wikol, suchy piasek, bezbarwny lakier
Bałwan ze śniegu – stempelkowanie korkiem	Omówienie sposobu wykonania pracy plastycznej	Potrafi przygotować stempelki z korka i wykonać nimi pracę plastyczną na podany temat	Ćwiczenie malarskie, materiały: papier rysunkowy, ołówek, akwarele, korki z butelek,
Lampiony – latarnia skrzata	Omówienie i zapoznanie ze sposobem wykonania lampionu	Zna technikę wykonania pracy i potrafi samodzielnie wykonać lampion	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: pudełko po śmietanie, nóż kuchenny, klej wikol, metalowy uchwyt na świeczkę, drut, kolorowa bibułka, czarny papier
Instrumenty muzyczne własnej roboty – grzechotki, kołatki, kastaniety, dzwonki itp.	Omówienie rodzajów instrumentów muzycznych, zapoznanie ze sposobem wykonania pracy	Zna rodzaje instrumentów muzycznych, potrafi samodzielnie wykonać wybrany przez siebie instrument	Pokaz, ćwiczenie manualne, materiały: kubki po jogurcie, ryż, groch, klej, kolorowe bibułki, drewniane łyżki, gliniane doniczki, farby plakatowe, pędzle, itp.

Podsumowanie

Samorodna i nieskrępowana twórczość dzieci zjawia się i przemija jak spontaniczna zabawa. Aby podtrzymać ten proces pięknej zabawy i chronić go jak najdłużej, gdyż ma on ogromny wpływ na wszechstronny rozwój dzieci, opracowałam program kółka plastycznego. Widzę potrzebę częstszego organizowania spotkań pozalekcyjnych, które nie krępują i nie ograniczają potrzeby rysowania, malowania oraz ćwiczeń manualnych. Ograniczony czas na prowadzenie zajęć plastycznych w cyklu kształcenia zintegrowanego nie zaspakaja w pełni oczekiwań uczniów oraz moich jako nauczyciela. Oczekuję, że program ten będzie dopełnieniem edukacji plastyczno-technicznej oraz poprawi jakość pracy szkoły.

Literatura pomocnicza

Stanisław Popek, "Analiza psychologiczna twórczości plastycznej dzieci i młodzieży" WSiP, Warszawa 1985

Anna Jabłońska, "Zabawy plastyczne", Świat Książki, Warszawa 2004

Doris Ruppert, "Każde dziecko to potrafi"

Sandra Lounsbury Foose, "Ozdoby z papieru na cztery pory roku", RM, Warszawa 2005

Julie Hickey, "Kartki na wszystkie okazje", KDC, Warszawa 2005

Ruby M. Brown, "Pisanki", RM, Warszawa 2006

Sigrid Wetzel-Maesmanns, " Kwiaty z bibuły", KDC, Warszawa 2006